

TÂM LÝ TRẺ

*****

Đời sống của trẻ mỗi ngày mỗi phát triển, cả phương diện thể lý lẫn tâm lý. Bởi thế muốn thành công việc hướng dẫn trẻ, nhà giáo dục phải biết tâm lý từng lứa tuổi để đáp ứng đúng khả năng và nhu cầu của chúng.

Không thể để cho trẻ hai ba tháng ăn cơm thịt được, dầu cơm thịt đó rất bổ béo đối với người lớn, trái lại không thể cho người lớn dùng sữa hoài, dầu sữa rất cần cho trẻ. Về phương diện tâm lý cũng vậy, đối xử với trẻ như người lớn và buộc nó làm người trưởng thành trước khi nó thực sự là người lớn. Trái lại đối xử với trẻ như nó còn trẻ con là làm cho nó thoái bộ.

Cho nên hiểu tâm lý trẻ để thích nghi phương pháp giáo dục với từng lứa tuổi là một điều rất cần thiết cho những người có trách nhiệm đối với trẻ.

I. TÂM LÝ CĂN BẢN CỦA TRẺ:

1. **Trẻ hiếu động:** Với trẻ sống là động, trẻ không thể đứng ngồi một chỗ lâu được. trẻ thường múa máy, chạy nhảy, nô đùa mà không biết mệt. Vận động đối với trẻ em là như một nắp hơi an toàn cho cuộc sống. Vì thế bắt trẻ ngồi hay đứng yên một chỗ là hình phạt đối với trẻ.
2. **Trẻ em sống là chơi:** Chơi là một nhu cầu tự nhiên của trẻ. Trẻ ham chơi - Mê chơi. Chơi suốt ngày mà không biết chán. Nhiều khi mải chơi quên cả bữa ăn. Đối với trẻ bất cứ cái gì cũng có thể thành trò chơi được. Những nắp né, dăm ba sợi cao su, một lon sữa bò, một vành xe cũ .... Tất cả là những dụng cụ mà trẻ chơi một cách say mê lạ lùng. Biết thế ta sẽ cho trẻ chơi và hướng dẫn chơi để thoả mái nhu cầu hoạt động của trẻ và để giúp trẻ phát triển con người toàn diện.
3. **Trẻ thường tò mò:** Cái gì đối với trẻ cũng mới lạ. Vì thế trẻ thường tọc mạch để khám phá, thích tìm hiểu. Ta sẽ cố gắng thỏa mãn óc tò mò của chúng bằng cách áp dụng những trò chơi thích hợp giúp phát triển tài năng nói chung.
4. **Sống trong hiện tại:** Trước 11- 12 tuổi, trẻ chưa có những ưu tư về cuộc sống như người lớn. Chúng chưa biết lo nghĩ cho tương lai. Chúng chỉ sống theo bản tính tự nhiên của chúng, sống theo nhu cầu đòi hỏi của thể xác: ăn uống, ngủ nghỉ, vui chơi chạy nhảy .... chúng sống rất hồn nhiên.
5. **Trẻ vị kỷ:** Trước 7 - 8 tuổi, trẻ chỉ sống cho mình thích cái gì là đòi cho được và khi chiếm hữu được vật gì thì thường khư khư giữ cho mình. Nếu ai xâm phạm quyền tự hữu của chúng, chúng sẽ phản đối bằng cách khóc. Nhà giáo dục phải giúp trẻ vượt qua gian đoạn vị kỷ ấy, và nói cho trẻ biết còn có trẻ khác nữa. Nếu để tính vị kỷ ấy kéo dài sẽ sinh ra tính ích kỷ.
6. **Trẻ đòi hỏi được yêu thương:** Trẻ đòi mọi người chiều chuộng yêu thương nó. Nếu trong gia đình thiếu tình thương, nó dễ tìm đến bạn bè, cô giáo, bà con .... Tìm một người khác biết yêu thương nó và nó yêu mến người ấy.

II. TÂM LÝ TỪNG LỨA TUỔI:

1. Tâm lý tuổi Ấu: (7 - 10)

- Đơn sơ , dễ dạy, dễ bảo.
- Hiếu động và ầm ĩ, la hét và nghịch.
- Chóng chán bạn bè, chóng chán trò chơi. (vì khoảng thời gian chú tâm rất ngắn)
- Ham ăn, ích kỷ và ít lòng tốt chia sẻ cho bạn.

- Ưa làm điều thiện.
- Con trai thích được vượt những khó khăn.
- Thích tranh ảnh, vẽ và bắt chước.
- Nam nữ chơi chung được.
- Thích khám phá, chui rúc, xây dựng rồi phá đi.
- Thích gì thì nhớ kỹ, không thích là quên ngay.
- Ưa được xử kiện (Miễn là được nói cho người trên biết chứ không đòi phải phạt người kia.)
- Hay hỏi, thắc mắc để biết, biết rồi thôi không cần hỏi sâu hơn.
- Thích khoe cái mình có và được câu khen lại.

2. Tâm lý tuổi thiếu: (11 - 14)

- Dễ cảm, dễ thấy một cách nhanh chóng.
- Hay buồn (con gái) một cách không đâu, dễ bơ vơ.
- Thích điều mới lạ, bày ra nhiều kiểu chơi mới, có óc sáng kiến.
- Dễ hách dịch, ra vẻ ta đây nhất là lúc gặp người nhỏ hơn, yếu thế hơn mình.
- Có tình thần hào hiệp, bênh vực kẻ yếu thế.
- Thích tổ chức chơi nhóm.
- Thích có người lớn hơn giúp tổ chức chơi.
- Thích người khác lưu ý đến mình làm trò mình chơi (thích có người xem)
- Nam nữ không thích chơi với nhau.
- Ưa sống thực tế, hiện tại, không nghĩ hậu quả ra sao.
- Hiếu động, hăng hái làm việc, nếu khéo khích lệ. Nhưng cũng khó theo nhất là chúng đang thích trò chúng chơi.
- Con gái dễ lười và dễ lì khi không được thoải mái.
- Có tình thần ganh đua.

3. Tâm lý tuổi nghĩa sĩ: (15 -17)

- Tuổi tự vấn, ưa tìm về mình.
- Dễ có câu hỏi tại sao phải làm theo họ, phải sống theo xã hội.
- Muốn tìm một lối sống mới cho mình.
- Khao khát tình bạn.
- Nam nữ thích nhau nhưng e dè khi đến gặp nhau, nam nhất đến gần, còn nữ lên nước làm tươi ra vẻ bà.
- Để ý đến trào lưu, lối sống thời trang khác người (modern) vì sợ chê là lạc hậu.
- Dễ bị khích động, lời cuốn vì có nhiều anh hùng tính.
- Dễ nản, nhưng dễ bị thổi phồng.
- Nhiều tham vọng và ngạo mạn (không sợ gì hết, ta đây) có thể đội đá vá trời.
- Nóng nảy khi thấy người lớn giải quyết chậm rãi.
- Thích chóng vánh, tự đặt ra công lý phải trái, thiện ác.
- Thích thử sức, thử tài và chơi trò táo bạo.
- Ưa làm chứ không lý thuyết.
- Thích bè nhóm, nhưng đến tuổi lớn hơn lại xa dần bè nhóm để tìm về một vài người bạn thân tâm sự.
- Không thích ở nhà, học hành không chăm chỉ, nên cần có sự nhắc nhở khuyến khích các em.
- Muốn được người nhận ý kiến và được người khác tôn trọng.
- Muốn làm thử để biết (thuốc, rượu .....).
- Tìm khát sự khen ngợi và thán phục của người lớn, nhưng với một cách thực tình và không lố bịch.

Trong lứa tuổi này cần Trưởng có khả năng tổ chức, biết xoay xử phương pháp để đáp ứng sở trường các em mà vẫn không bị sai lạc đường hướng giáo dục. Cần Trưởng phải biết kiên nhẫn, từng trải trong sự uốn nắn chỉ dạy. Cần Trưởng về khả năng làm gương, tỏ ra anh hùng hơn họ để khắc phục họ.